



Peter Turtschaninoff, fráfariandi stjóri í Norðurlandahúsinum:

- Bert fræls fólk kunnu hugsa frælst

- Føroyingar hava ikki rivið seg mentunarlíga leysar frá fremmandu mentanini, ið hevur verið ráðandi í øldir í Føroyum. Ikki fyrr enn í nýggjari tíð hava føroyingar fingið loyvi til at vera rættir føroyingar. Tað ber ikki til at leypa søgulig tíðarskeið um, og tað ber heldur ikki til at heinta alt tað mista inn við at leypa annað um. Lutvís tí er føroyska mentanin afturlítandi og inneftirlítandi, sigur Peter Turtschaninoff, ið í viðtali í dag lítur aftur á tíðina í Føroyum

Turið Kjølbro

Á samkomu hósdagin segði Peter Turtschaninoff farvæl sum stjóri í Norðurlandahúsinum. Hann hevur stjórnað húsinum seinastu fimm árin, og hann dylir ikki fyri, at hann hevur gingið upp í húsið og uppgávuna, hann varð settur til, við brennandi áhuga. Tað er við ikki sørt av sorgblíðni, at hann sigur farvæl, men hann vónar, at hann framvegis kann arbeiða til frama fyri føroysk áhugamál, uttan mun til, hvar hann er.

- Eg fari altíð at hava annað beinið í Føroyum, mær hevur dámað sera væl og eg havi nógvar vinir her. Mær dámar væl at vita og frætta, hvat gongur fyri seg, har eg eri og tað ber væl til í Føroyum. Føroyingar ganga høgt uppi, hvussu øll hava tað, og teir hava eitt nært tilknyti til náttúruna.

- Persónliga havi eg fingið ótrúliga nóg burtur úr míni tíð her. Hetta hevur verið ein stór búningarprocess. Alt virkar óðrvisi her enn í Finnlandi. Sjálvstjórnarhugtakið. Føroyingar hava eina aðra fatan av tíð, teir lurta eftir rútmuni í náttúruni og eru tískil sunnari enn onnur fólk, sigur Peter Turtschaninoff.

Tað var í grundini av tilvild, at Peter Turtschaninoff, ið er útbúgvin tíðindamaður og hevur drúgvar royndir í tíðindaflutningi í finska útvarpinum, endaði í Føroyum.

- Tá ið eg gekk í skúla sum drongur var eg í øðini um, at Føroyar bert fyltu eina hálva síðu í geografiabókini. Kunneleikin um Føroyar var fjaldur fyri okkum børnum. Eg uppdagaði so Føroyar í sjetjárnum og meldaði meg uppi Finsk-Færøsk Lag. Havi altíð lisið um Føroyar og tók á

sinni stig til, at føroysk tíðindafólk í sjónvarpi og útvarpi komu uppi norðurlandskt samstarv. Fyrsti fundurin í hesum høpi varð hildin í Norðurlandahúsinum í Føroyum, og tað var tá eg frætti, at stjórarstarvið í Norðurlandahúsinum varð lýst leyst, sigur Peter Turtschaninoff.

Og nú er túrurin komin til børnini... Hvat leggur tú eftir teg í Føroyum?

- Tað má eftirtíðin meta um, men eg rokni við, at nokur tiltøk, ið eg havi sett í verk, verða standandi og fara at verða á skránni komandi árin. Har hugsi eg serliga um tiltakið Prix Føroyar, og um samstarvið millum okkum og útvarpið og sjónvarpið, tá ið tað snýr seg um Nýggjárskonsertina.

Størsta uppgávan metir Peter Turtschaninoff at

hava verið at lata húsið meiri upp fyri ungdóminum. Hetta er ikki av tilvild. Norðurlandaráðið, ið fíggar meginpartin av rakstrinum av húsinum, krevur av leiðsluni, at meiri skal gerast við ungdóms- og barnamentan umframt, at tann fólksligi parturin verður varðveiddur.

- Við Prix Føroyum hevur unga tónleikafólk ið fingið eitt pláss í samfelagnum. Við at tiltakið verður varpað út í útvarpi og sjónvarpi sær alt Føroya fólk, okkurnar og abbarir hjá hesum, ið taka lut, hvat fyri tónleikur, tey ungu eru upptikin av. Tiltakið krevur nóg av húsinum, men eg trúgvi, at tað hevur ómetanligan stóran týdning fyri tónleikararar og tónleikalív. Vit byrjaðu við 24 bólkum og nú eru 35.

- Tiltakið gevur eitt úrslit av dygd. Fyri fimm árum síðani vórðu fimm

flogur framleiddar í Føroyum um árið og nú verða 35 givnar út. Partvís er tað takkað Prix Føroyum. Tey ungu hava fingið atgongd til ein máta at útrykkja seg uppá, sum er teirra egni. Tey eru vordin limir í føroyska samfelagnum á jøvnum fœti við onnur. Og tann týðningurin skal ikki undirmetast.

- Tað eru fólk, sum halda, at tá ið vit tosa um føroyska ungdómsmentan, mugu vit tosa um tíðina áðrenn og aftaná Skeyk. Skeyk var ein stór verkætlan, og øll vórðu tikin av bóli. Tá ið Føroya Studentaskúli vendi sær til mín og hevði ætlanir um at gera eithvørt í sambandi við, at skúlin fylti 60 ár, sá eg beinanvegin møguleikan. Eg satsaði ein part av míni sál og kanska mína karrieru við uppá tað tiltakið. Føroyar eru á tremur við gávuríkum fólkum. Eg var so bergtíkin fyrstu tíðina í

- Mentan ávirkar øll víðurskifti í mannalívinum. Tey, ið gera brúk av mentunartilboðum og tey, sum virkin taka lut í mentanini so ella so, liva longri. Tað er víðindaliga prógvað, at mentan er livsdygd. Tað ber ikki til hjá eini tjóð at vera til uttan mentan, sigur Peter Turtschaninoff.
Mynd: Jens Kristian Vang

Føroyum av at hoyra ung-fólk syngja og spæla. Einasta, ið teimum vantar, er ein professionell hond, ið kann hjálpa teimum á veg.

- Meiri kundi verið gjørt fyri børnini, men tað ber ikki til at seta so nóg í gongd samstundis. Ungdómurin hevur fingið stórra innivist og rásarúm, og nú er túrurin komin til børnini. Hinvegin hava tey smáu børnini fingið meiri í sjónvarpinum, so tað uppvigar fyri ein part.

- Hóast eitt tiltak eydnast væl er alla tíðina umráðandi at steðga á og spyrja, um tað, sum verður stungið út í kortið, er nóg gott og hvat kann gerast betur. Børn skulu eisini hava dygd og góðsku.

Betri karmar

- Tann etableraði parturin av føroyska mentunarlívinum er kanska vónbrotin av, at tey ikki at hava havt so stóra atgongd til húsið sum fyrr. Men vit kunnu ikki økja eina staðni uttan at taka av eina aðra staðni. Húsið hevur karmar bæði viðvíkjandi starvsfólki og figging.

- Húsið er í betri standi nú enn, tá ið eg kom til. Vit hava brúkt meiri enn eina millión krónur um árið til umvælingar og tað fer avgjørt at geva úrslit. Bæði karmar og útgætt eru betri. Fíggarstøðan er somuleiðis betri nú enn fyri fimm árum síðani.

Norðurlandahúsið fær væl meiri av peningi frá Norðurlandaráðnum nú og tí havi eg stríðst fyri. Í ár er fíggarætlanin 10 milliónir krónur, har av ein millión er oyramerkt til umvælingar.

Stórsinni

Tá ið skalvalopið var á Flatoyri í Íslandi á sinni og hevði stórar oyðileggingar við sær, tók stjórnin í Norðurlandahúsinum stig til eina peninginnsavning í Føroyum.

- Hetta var í grundini ein stór uppgáva, ið starvsfólkini í húsinum bert høvdu nakrar dagar at fyrrskipa. Vit skipaðu fyri eini stuðulskonsert í Ítróttarhøllini á Nabb. Fólk ringdu inn til bankarnar, har tey fluttu pengar til tiltakið. Síðani kom landsstjórnin við eini hjálpanði hond.

- Føroya fólk var heilt fantastiskt at hjálpa til. Tey vístu solidaritet, og